II. évfolyam. 107. szám. Szabadka, 1908 szombat, május 9. Ára 4 fillér.

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben házhoz hordva negyedévre . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . 3 kor. 60 fill.
A szombati számokra helyben és vidéken:
Az óbecsei melléklettel együtt félévenként 2 korona, anélkül félévenként 1 korona 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám: 300.
FIÓK-SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Óbecse, belvárosi plébánia. Telefonszám 48.
Kéziratok nem adatnak vissza. — Hirdetések árszabály szerint.

Az ipar védelme.

— Az iparospálya. —

„Az iparos állás fölér bármely más kenyérkereseti móddal. E téren épen ugy lehet alkotni észszel, tehetséggel és szorgalommal, mint a legmagasabb életpályákon.“ E szavakat Ipolyi Arnold, Nagyvárad egykori tudós püspöke mondotta 1868-ban. Igaza volt. Mert mig egyrészről a meggazdagodást semmi sem mozditja annyira elő, mint az ipar, addig másrészről nincs foglalkozási ág, mely annyi teret engedne az egyéb érvényesülésének, mint a mesteremberé.

A mindennapi élet tanuskodik mellette, hogy gazdaggá, hatalmassá csak azok az államok lettek, melyeknek fejlett iparuk van. Ez nem is lehet másképp, mert az a törekvés, hogy az emberi életet minél kényelmesebbé, minél tartalmasabbá tegyük, igen nagy pénzösszegeket hoz forgalomba és csak az ipar milliókaru munkássága által nyerhet tárgyi megoldást. Ep ezért ez a pálya a legközvetlenebb ut, melyen a tudást, a szorgalmat és kitartást a legkönnyebben lehet csengő aranyakra váltani. Emellett a legjobban is megfelel az ember foglalkozási ösztönének, legalkalmasabb teremtő képzeletének és alkotó vágyának kielégitésére.

A hivatalnok bármennyit dolgozik, sem kaphat több bért, mint amennyi hivatala után megállapitva van, ellenben az iparos annyit keres, amennyit akar, amennyit tud. A hivatalnok müködési köre ezerféle utasitásba van skatulyázva, a maga szelleme ugyszólván bilincsekbe van verve; az iparos esze, ambiciója, szorgalma azonban szabadon nyilvánulhat. Divatot teremthet, divatot ronthat: megkönnyitheti az életteher viselését célszerü és hasznos készitményeivel, előmozditja jólétünket és kényelmünket, széppé és becsessé teheti életünket, uj szokásokra nevelhet, régi szokásokat megdönthet, hiábavaló és káros lelkitépelődés helyett üdvös tartalommal töltheti meg szellemi világunkat, közelebb hozza egymáshoz az embereket, egymás megbecsülésére, szeretetére szoktatja a népeket, szóval boldoggá teheti az egész világot.

Es mégis vajmi kevesen lépnek erre a pályára. Oka pedig ennek a mai társadalmi rend félszeg felfogása.

Régi tradiciókon nevelődött uri osztályunk megszokta a munkát lealacsonyitónak tartani. Neki a dologtalanság, a parquet és aszfalttaposás, a hivatalszobákban való pecsétlés az uri foglalkozás. Igen sok van ezek közt, aki nem tudja még reggel hová hajtja le éjjelre a fejét, sejtelme sincs még este, mit fog enni holnap, de de azért nem dolgoznék, mert, haj — mit szólna a világ? Igaz, hogy a familia megdönthetetlen érvekkel mutat rá az ipari pályára, ahol kenyér terem a munka nyomán, de csak a kitaszitott, a letagadott családtag számára! A szegény, boldogtalan szokások rabja nem tudja belátni a saját élete üres és tartalmatlan voltát sem. Igy nem képes felfogni a munka értékét sem, igy inkább lopja a napot, pumpolja a rokonságot, a jó és nem jó barátokat, de nem mer szembeszállni a világ itéletével.

A vármegye politikája.

Forr a vármegye. A szabadelvü párt bukása előtt sem volt zavarosabb a helyzet, mint most. Elégedetlenség mindenfelé. A függetlenségi párt erőlködik, hogy megtarthassa pozicióját, mert érzi, hogy megingott alatta a talaj, ami különben nem is csoda, ha soraikban Baloghiakat, Lányi Móricokat látnak.

Félreverték a harangokat a függetlenségiek, hogy feltámadni akar a szabadelvü párt. Ezt gondolta ki ijesztőnek. Ezzel a jelszóval akarja párthiveit ujra tömöriteni,

A bánat.

Irta: **Lucie Delarue Mardrus.**

Nem tudnám elbeszélni, vén kisasszony barátnőmet meg engem, hogy gyötört az aggodalom hosszu hónapokon át, mig végre az orvos hirül nem adta, hogy Eric teljesen meggyógyult és eltávozhat az azilumból.

Bánatunkat elviselni ebbe a kio normandiai falucskába költöztünk, ide vártuk Ericet. Kicsi házunkat konyhakert vette körül, amelyben az öreg kertésznő, meg a fia tett-vett néha. Uj cselédet vártunk, aki ne emlékeztesse semmire.

Az üde levegő, az egyszerüségben elragadó mező mélységes nyugalmat szerzett nekünk. Mikor megérkezett, még a hallgatag Eric is örvendve, csodálkozva kiáltott fel:

— Mily boldogság! Itt lehet majd festeni.

S egy reggelen, szeles, felhős reggel, ott találtuk Ericet a réten, a ház megett, amint a házat rajzolta, melynek ódon formái különös összhangban állottak az előtte hólongató fákkal, meg az elszórt kis parasztházak csoportjaival.

A vén kisasszony a csomagokkal bibelődött, az öcsese pakjait rakosgatta, meg az enyéimet készitette a hosszas ottmaradásra. Megkért, maradjak ott az ő kedvéért, meg az Ericéért. Az én fiatalságom gyönyörködteti őket, felviditja az ő öreges rossz kedvét, elüzi az Eric gyötrő emlékeit, — ha vannak neki.

Es ez a gondolat egyre gyötör. Vajon emlékszik-e őrültségére? Nem szól róla én természetesen óvakodom előtte emlegetni. De mikor ugy szeretném ha beszélne! Ugyanazzal a testvéri gyöngédséggel, szives nézéssel foglalkozott velem, mint régen és én mégsem tudtam megszabadulni attól, hogy ne gondoljak azokra a munkás emberekre, akik városukat kialudt vulkán lejtőjén épitik fel.

De én másképp teszek-e? én, aki félek ezektől az emberektől? Ma reggel is nem ott ültem-e Eric mellett kint a réten, kis tábori széken? A harmatos mező közepén, a borus ég alatt, szemben a kihalt házzal, el vagyunk szigetelve mindenkitől. Es lám, nem félek. Vajon miért? Talán az orvos nyugtatott meg? — Igaz, az ő szeme mindenkit megnyugtat.

Mégis világosan éreztem valami titkos nyugtalanságot, amitől semmi sem szabadithatna meg; az bántott, hogy egyáltalán nem érzek félelmet. Titokban lestem az arcát. Baloldalomon ült, munkáját elfedve a nap elől. Mintha különben közönséges arcán ihletséget, valami elragadó szépséget látnék! Mi ez? Az őrültségnek villám-lobbanása? Eszembe jutott, hogy láttam a menhelyen, dühöngve székén lovagolva, mert azt hitte, király s megüli a lovát. Rögeszméjére gondoltam amely hónapokig foglalkoztatta agyát: megfojtani a nővérét . . . Es megremegtem arra a gondolatra, hogy én most itt ülök, mellette és szépnek látom az arcát.

Csevegni szerettem volna hallgatni kellemes, lágy hangját, amely akkor oly rikácsoló volt.

Sok idő telt igy el; végre találtam hitvány kaparásom mellől, hogy keresztülnézzek a vállán a rajzra. — Rám nézett, de én nem értem rá, hogy a mozdulatát megfigyeljem, minden gondolatom ebben az egy kilátásban tört ki:

— Eric, Eric! Maga csinálta ezt?

Nem tudtam eléggé csodálkozni. Eric, ez a még csak nem is tehetséges festő, most ugy kezelte az ecsetet, hogy méltó lett volna Boudinhoz, vagy Maufrahoz, vagy akárkihez, akinek csodájára járnak.

Kezemmel babrálgattam, nem tudtam szólani egy szót sem, és féltem a gondolatomtól.

— Lám! — mondtam magamban. — Az őrültség elmult róla. Vajon ez az állapota nem második periodusa betegségének? Ah! rettenetes azt kérdezni, hogy a lángész nem az őrültségnek különös formája-e?...

Eric rám nézett azzal a szomoru tekintettel.

— De, Eric, — törtem ki végre, — hát ön nem látja, hogy mit csinált? Hát ön nem látja, hogy nagy müvészszé lett?

Vállat vont.

— Bolond maga?...

Eszrevette, hogy összerezzentem. Közömbösséget szinlelve mondja:

— Visszamenjünk, kedves barátnőm?

mert bizony nemcsak Zomborban, másutt is bomlik a párt.

A 67-esek sem nézik azonban nyugodtan a függetlenségiek mozgalmát. Tiltakoznak a szabadelvü jelző ellen, s tiltakozásunk főérve az, hogy a függetlenségi politika mai képviselőiben csődöt mondott.

Igy érvelnek például a jánoshalmiak Lázár Pál képviselőjükhöz intézett levélben. *Lázár a 17-én Zomborban, az önálló bank ügyében megtartandó népgyülésre hivta meg választóit, akik a meghívásra levélben jelentették ki, hogy nem mennek el a gyülésre, mert nem biznak a függetlenségi párt mai képviselőiben*, a kik a népért semmit sem tettek. Levelüket igy végzik:

„Ennélfogva a nép annyira közönbös már az ilyen dolgok iránt, mivel nem tudhatja, káros vagy hasznos lesz-e rá nézve, hogy nem is tartja szükségesnek az e tárgyban tartandó gyülésen részt venni, minélfogva nem is képviselteti magát.“

Bizony az idők jele ez a levél. Szociális tartalmat kiván a nép a közérdekében kifejtett munkában. A politikai jelszavak, mitha idejüket multák volna. Ezt fontolják meg a képviselők. Társadalmat, egészséges, munkás, jólétben élő magyar társadalmat kell teremteni, mert másképen nem lesz boldog a magyar — még a függetlenség jelszavának a kedvéért sem.

Hol az igazság?

Ezt kell keresni minden munkásnak, ha szervezkedni akar a jövőben, hogy boldogulását biztositsa ugy a maga, valamint családja részére. Mi, keresztény szociálisták azt mondjuk, hogy nem jó párt az, a mely erőszakosan tartja hálójában a munkásokat. Az a párt sohasem halad az igazság utján, mely dobzódó, vak gyülölettel támadja azokat a munkásokat, kik nincsennek velük egy véleményen. Ha a szociáldemokratáknak van igazságuk s a vezérek tudatában vannak ennek, akkor miért támadnak minket keresztény szociálistákat uton-utfélen olyan vemhesen, mint a veszett ebek?

Azt minden józan gondolkozásu embernek tudnia és éreznie kell, hogy a különböző munkás-frakciók eme küzdelmeiben, csak az maradhat a csatasikon győztes, a melyik az igazság fegyvereivel küzd. És hogy a szociáldemokraták vezérei folyton, szinte fáradhatatlanul minket támadnak, világosan mutatja, hogy az ő álnokságuknak immár a vége közeledik, vagyis dühöngésük a szociáldemokrácia közelgő halálának biztos jele.

A munkások tulnyomó része már öntudatossá lett, megvetik a szociáldemokraták egetverő mondásait. Számukra nincs más mentség, mint e kettő közötti választás: vagy megadják magukat, vagy tönkre fogja tenni a nép felháborodásának romboló vihara.

Nagyon tévednek a vezér urak, ha azt hiszik, hogy a munkásnép még mindig nem gondolkodik. Ha most még nem is látják a vezérek játékának undokságát, de egy nap mégis csak meglátják, s akkor a dolgos, kemény öklök a dologkerülő vezérek fejére sujtanak. Ideje is már, hogy a magyar munkásság józan ésszel kutasson az igazság után s hogy bekötött szemmel ne üljön fel a szociáldemokraták szemetes kocsijára.

Magyar keresztény munkások! Ebredjetek fel kábultságtokból! Lökjétek le nyakatokról azt a szipolyozó, élősdi hordát a mely nem a ti érdeketeken, hanem éppen ellenetek dolgozik. Hozzánk jöjjetek! Itt szerető testvéri keblek várnak benneteket.

Szervezkedjünk keresztény alapon és egyesült erővel, verjük ki azokat a jöttment, pájeszos ősü népbolonditókat az ország területéről. Mert addig nem lesz a ti sorsotokon javitva, mig ilyen jött-ment pájeszos dologkerülő csordát hizlaltok, saját pénzeteken, saját megrontásotokra. Ha egyesülünk, akkor megtudjátok, hol az igazság. Mi keresztény szociálisták bizunk abban, hogy egyesülni fogunk, hogy egy szivvel lélekkel fogjuk majd valamennyien éltetni a keresztény szociálizmust.

Román Nándor,
az alföldi keresztény szociálisták kerületi titkára.

HETI ESEMÉNYEK.

Országgyülés. A mult hét végén nyilt meg a magyar országgyülés uj szaka. Ugyanazon elnökök maradtak meg, kik eddig is vezették a tárgyalásokat, csak az egyes bizottságokba került be egy-egy uj honatya. Am ha ez uj ülésszak minden nevesebb mozzanat nélkül indult is meg, mégis ehhez fog füződni a magyar nemzet életének egyik legjelentősebb eseménye; ez ülésszakban fogja a belügyminiszter beterjeszteni az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot. Mérges hullámok csak akkor keltek a mult heti gyülések alatt, mikor a Polónyi-Lengyel-féle pör viharából egy áramlat a képviselők közé is beesapott s akik látták, mily nagyra nőtt ez országban a zsidó szabadkőmüvesség befolyása. — Andrássy Gyula belügyminiszter felelt még egy érdekes interpellációra. Bánffy Dezső báró, Szeged követje, arról kérdezte meg a minisztert, vajjon van-e tudomása arról, hogy Sopronban egy tisztviselő német nyelven felelt egy városatya kérdezősködésére s miért hagyta helyben e közgyülés határozatait?! A vérmesebb függetlenségi képviselők Andrássy eljárásában a magyar nyelv ellen láttak támadást s zajos tüntetésre készültek ellene. Am a miniszter meggyőzte őket arról, hogy a soproni esetet nem engedi precendenssé válni s e kis ügygyel nem akarja a német ajku polgárok nyelvi érzékenységét felkelteni, mert hisz a németek még a leghüségesebbek irántunk a nemzetiségek közül. Az egész ház helyeselte ezt, csak Bánffy nem s . . . Mezőffy szociálista.

Polónyi diadala. Mult héten egy igen érdekes, az egész ország közvéleményét foglalkoztató per folyt le a budapesti esküdtbiróság előtt. Polónyi Géza volt igazságügy miniszter szólitotta birái elé Lengyel Zoltán budapesti képviselőt a „Nap“ c. politikai napilap 1907. jun. 22-én kiadott 19-ik számában „Vádat emelek“ fölirattal közzétett cikkben foglaltakért, melyben Lengyel Polónyit megvádolja, hogy törvényhatósági állását vagyonszerzésre használta föl s egy Béke-ügyben pedig mint ügyvéd megzsarolta Nákó grófot. Nyilvánvalóvá lett nemsokára, hogy Lengyel Zoltán csak eszközzé vált Polónyi ellenségeinek kezében. S kik voltak az ellenségek? A zsidóság, melynek érdekeit veszélyeztette azzal, hogy kijelentette, miszerint a bőrzét megfogja rendszabályozni, ne zsarolhassa tovább a magyar termelő parasztot. A szabadkőmüvesség, mert Polónyi mint miniszter nem akart az ügyészség és biróság közt türni szabadkőmüvest s a szociáldemokrácia, mert fővezérüknek Vázsonyi Vilmosnak budapesti főpolgármesteri székre való törekvését meghiusitotta. Izgalmas, s helyenkint a legfeszitőbb érdekességü volt a tárgyalás. A Lengyel védője Vázsonyi megmozgatta a közélet egész szemét-világát, hogy abba Polónyit belefojtsa. Nem sikerült. Nem tudták Polónyira rásütni a jogtalan vagyonszerzés vádját s a zsarolást, következőleg Lengyel Zoltánt elmarasztalták; mint ahogy megérdemelte, elég sulyosan 3 hónapi fogházat s 1000 korona pénzbüntetést kapott. Polónyit pedig üdvözli az egész ország, mert benne a meghurcolt, de diadalomra jutott keresztény érzelmü politikust látja.

Uj viziberuházás. A mai koaliciós kormányról való igazsággal elmondhatjuk, hogy az idejét nem tölti el hiába. A szociális alkotások után, melyek főleg Kossuth tárcáját illették, most Darányi lép elő s egy törvényjavaslatot tesz le a Ház asztalára, mely a viziberuházásokat illeti s mintegy 200 millió koronás költségvetést foglal magában. Hogy Magyarország manapság a termelő képesség tekintélyes fokán áll, az a nagy Széchényi István gróf politikájának köszönhető, aki a viziszabályozások és lecsapolások rendjét megkezdte s megmutatta az utat, miként lehet a Duna és Tisza szeszélyes árjait korlátok közé szoritani s igy jó finom földet hóditani a termesztésre. Ma 6 millió holdnál több van kivonva a viz szeszélyes járása alól s termi a magyar nép számára az acélos buzát. Darányi törvényjavaslata inkább a viziutak hajózhatási tételére fekteti a fősulyt; ma mintegy 2500 kilométer hajózható viziutunk van; Darányi javaslata 4300-ra emeli ezt a számot; Kossuth a Duna-Tisza és Duna-Száva összekötésével még 200 kilométer viziutat kontemplál. Ha tekintjük most azt, hogy nálunk a viziszabályozás és csatornázás a talaj egyenletes s e folytán nem oly nehéz mint pl. Hollandiában, ennek révén sokkal olcsóbb is s hogy a hajózás alkalmazása a kereskedelmi szállitásoknál felével olcsóbb, mint a vasut, igy Darányi törvényjavaslatát csak örömmel fogadhatjuk, mert a magyar nép gazdasági helyzetének teszi a multnál sokkal kedvezőbbé.

Nagy kérdések. A hét eseményei közül az Országos Ipartestület közgyülése, melyet 3-án tartottak meg Budapesten, szintén kiváló fontosságu. A rendes közgyülések meg-

---

Osszerakta vásznát, szerszámait. Hallgattan babráltam én is, de észrevettem, hogy a kezem remeg. Es amint elindult a ház felé, halkan fütyörészve, — én remegve követtem, azon tünődve, hogy az a csodálatos vázlat nemcsak a keze munkája volt-e? Nem egy ujabb, az eddigiektől külömböző roham eredménye-e? Vajon él-e benne a müvészi öntudata?

Nem, Eric, nem; sohasem látom én önt többet egészségesnek. Sohasem látom én egyébnek az ön nyugodtságát, mint egy nagyon szenvedő fiatal ember kimerültségének, — igy tünődtem. Ereztem tisztán világosan, hogy Erickel valami megfoghatatlan, idegen szellem szála meg házunkat. Oreg barátnőm csendesen ,boldogan folytatta életét. Nyugodtan, békével aludt testvérével egy szobában. De én, aki tudtam, aki láttam! . . .

— Hej, Eric, — gondoltam a lassan tünő normandiai napok alatt, hej, Eric, hogy kivánhatná, hogy higyjek ennek a márólholnapra nagy müvésszé lettének?

Egy hó telt el. Mindennap kijártunk és Eric egyre csadálatosabban teremtett.

Engem mindig gyötört a félelem ennek a megérthetetlen kitanulhatatlan zseninek az oldalán, és mégis vágytam, valami lázas szenvedélylyel vágytam látni, nézni a szemét, szenvedő arcát, ideges kezét, egész talányszerü lényét, mert fensőbbsége uralkodott rajtam.

— Mire gondol, madame, — kérdezte egy este, — és miért néz ugy rám?

Megrezzentem a hangjára. — Az ablak felé fordult, melyen az esőcseppek kopogtak; észrevettem, hogy az én tekintetem elöl fordul el. Egyedül voltunk a szobában, jött az éjjel.

— Mire gondolok, Eric? — feleltem — a maga nagyszerü vásznaira, arra, hogy maga mester lett és nagy a nagyok között . . .

S hirtelen vakmerően folytattam:

— Arra gondolok, hogy talán egyszer én is . . .

Kitalálta, mit akarok mondani s egy mozdulattal félbeszakitott Rám nézett s kimondhatatlan szomoruság, aggodalom sugárzott a szeméből.

— Oh! Ne! — suttogta — Ne még! Ne szeressen még engem! Várja meg, mig meg nem szabadulok.

Felálltam. Most esett meg először, hogy a multra célozzon.

— Megszabadulni, Eric? — mondtam. — Mitől, de mitől?

A falon felaggatott képeire mutattam. Keserüen vont vállat s homlokát az üveghez nyomta. Es én nem mertem felé lépni, csak szivemre szoritottam a kezem, szemem megtelt könnyel hangtalanul álltam, de szerettem volna kétségbeesetten zokogni a nedves szürke alkonyatban, megfoghatatlan bánatomba.

szokott keretéből kiemelte Szterényi Józsefnek, a kereskedelmi államtitkárnak nagy beszédje. E beszédben három nagy kérdéssel foglalkozott Szterényi, három főfontosságu kérdéssel, melyek ma a magyar közélet, politika vezető sorában állanak: az önálló vámterületről, az ipartörvényről és a munkáskérdésről. Az elsőre nézve kijelentette, ha a 10 évi időt, mely bennünket a tavaly alkotott kiegyezési törvény értelmében Ausztriához köt, jól felhasználjuk, biztosak lehetünk, hogy 10 év után az önálló vámterület állapotába jutunk. Az ipartörvény reviziója, melyet a miniszter már kinyomatott s az érdekelteknek szétküldött tanulmányozás végett, az ősz végén tárgyalás, illetve szövegezés alá kerül s a tél folyamán még az általános választójog életbelépte előtt megalkottatik. Ennek az ipari törvényesoportnak lesz egyik főfontosságu része a munkáskérdés szabályozása. Hogy mit tesznek az erre vonatkozó rendelkezések, az államtitkár nem mondta meg, de annyit elárult, hogy az uj törvény, bár a munkabérek szabályozásába nem szólhat bele, a sztrájkot végleg kiirtani nem fogja, de a hatalmi kérdést teljesen kifogják rekeszteni a munkaadó és munkás közti viszonyból s lehetetlenné teszi, hogy a munkások munkástársukat kizárják a munkából, ha az nem tagja valamely szakszervezetnek.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 30. A Kossuth asztaltársaság majálisa, a városi erdőben. Kezdete este 8 órakor.

Junius 18. A magyar asztaltársaság nyári mulatsága Radonavácon. Felvilágositás az asztaltársaság helyiségeiben.

— **Mai számunkkal** már életbeléptetjük multkor jelzett tervünket, mely szerint szombati számaink külön egészet képezve külön is megrendelhetők legyenek. Ezért szombati számunkban a regény közlését elhagyjuk s helyette tárcát adunk. A szombati számok előfizetési ára egész évre 3 kor., az óbecsei melléklettel együtt 4 korona. Lapunk előfizetési ára azonban az óbecsei melléklet dacára is marad a régi, de a napi elárusitási dijat szombatra és vasárnapra 4 fillérben, a többi napokra 2 fillérben állapitottuk meg.

— **A zombori háziipari kiállitás** egyik különlegessége a sokac községek népipari készitményeinek csoportositása lesz. Eltekintve attól, hogy a kiállitás egyéb csoportjaiban változatosabb és gazdagabb tartalmu kollekciókkal találkozunk, amelyek előkelőbb izlés tekintetében kiválnak és felülemelkednek a nép háziipari munkáján de ne tévesszük szem elöl, hogy az, amit a sokac szobában látunk, az — kezdve a nyers kender és a juhokról lenyirt gyapju megmunkálásától, a fonás-szövésen át, a ruhavarrás legutolsó öltéséig — mind az egyszerü sokacnők kézügyességét dicséri. Igen szépek a vajszki és a bácsi női ruhák és a szőttesek.

— **Kinevezés.** A szabadkai kir. törvényszék h. elnöke Szalay Lőrinc kir. törvirodagyakornokot a zentai kir. járásbirósághoz rendes dijnokká fogadta fel.

— **A megyei tört. társulat** jubileumi közgyülését a közbejött háziipari kiállitásra való tekintetből május 24-én tartja meg.

— **Esküvő.** Ma délután fél hatkor esküszik örök hüséget Horváth Kálmán honvéd főhadnagy Czeisz Böske kisasszonynak, Czeisz Máté ügyvéd bájos leányának.

— **Eljegyzés.** Kálmán Károly Moholról eljegyezte Stark Juliska kisasszonyt, zombori tanitónőt.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Dimitrievics Szvetozár, szabadkai gör. keleti plébánost, kis fia Mihály, ma reggel meghalt. Temetése, holnap. szombaton d. u. 4 órakor lesz.

— **Pályázat.** A szabadkai kir. törvényszék h. elnöke 2 heti lejárattal pályázatot hirdet a bácsalmási kir. járásbiróságnál üresedésben levő jegyzői állásra.

— **Véres verekedés Apatinban.** Apatinból irják: F. hó 3-án vasárnap, Csirszka Jánosnak a zombori-utcában lévő korcsmájában véres verekedés volt. Bencsics Mátyás legény Csirszka korcsmároson, ki a verekedőket szétválasztani akarta, három késszurást ejtett, ugy, hogy élet és halál közt lebeg. Ezenkivül még 12-en sebesültek meg. — Geppert és Marsch vendéglőjében is véres verekedés volt e napon.

— **Fizetésképtelenség Adán.** Soós József adai kereskedő fizetésképtelen lett, 7000 koronával tartozik. Egyezségre törekszik.

— **Szeretőjének a gyilkosa.** Megirtuk, hogy Patarcsics Gergely meggyilkolta a vele vadházasságban élő nőt. Patarcsics eltünt s az a hir terjedt el róla, hogy öngyilkosságot követett el. Ezt azonban ma Patarcsics azzal cáfolta meg, hogy jelentkezett a szabadkai kir. ügyészségnél, ahol azonnal letartóztatták.

— **A Kossuth-asztaltársaság** nyári táncvigalmára nagyban folynak az előkészületek. A rendező bizottság tegnap este ülést tartott, s ezentul a mulatságig minden csütörtökön ülést fog tartani.

— **Az agyonvert halász.** Palics partján agyonvert halász holttestét ma boncolták fel. Megállapitották, hogy a gyilkosságot állatias kegyetlenséggel hajtották végre. Gyilkosai meggázolták, összetörték a karjait és a lábait. A halált májrepedés okozta. A gyilkosoknak még mindig nem akadtak a nyomára.

— **Bukás Szenttamáson.** Dungyerszky Glisa szenttamási divatárukereskedő fizetésképtelen lett. Egyezségre törekszik s ötven százalékot ajánl, Brankov Mitó kezességével.

Lakás-áthelyezés. Dr. Prokesch Géza lakását Zombori-ut Báics-féle házból Bercsényi-utcába, a zálogházzal szembe, helyezte át. 384—6—5

TANÜGY.

+ **Iskolalátogatás.** A királyi tanfelügyelőség az elmult hónapban meglátogatta a kátyi állami, a bezdani, bácsordasi, nagybaracskai, kátyi, sajkásszentiváni, sajkáslaki és mozsori községi, a dernyei, bácsujlaki, cservenkai, ósziváci, adai béregi, csátaljai, hercegszántói, moholi, péterrévei, vaskuti, sajkáslaki, mozsori róm. katholikus, a bácsujfalusi, cservenkai és tiszakálmánfalvi ág. ev., a cservenkai, ujsziváci, ósziváci és tiszakálmánfalvai ev. ref., az adai, hercegszántói, moholi és péterrévei gör. kel., a cservenkai, bezdáni, adai izr., a cservenkai társ., a kátyi és mozsori magán jellegü népiskolákat, a bácsujfalusi állami, a bácsordasi, ujsziváci, ósziváci községi és a cservenkai társ. jellegü kisdedóvodákat, összesen 151 tanteremben. A meglátogatott tanintézetekben a moholi tanyai gör. kel., továbbá a kátyi, sajkásszentiváni, sajkáslaki és mozsori községi jellegü és a kátyi görögkeleti egyházközség által fentartott magánjellegü népiskoláknál a magyar nyelvi tanitási eredmény a törvényes követelményeknek egyáltalán nem felel meg, a sajkásszentiváni, mozsori és sajkáslaki községi iskola és a bácsujfalusi ág. ev. iskola egy tantermének elhelyezése nem megfelelő, a nagybaracskai községi elemi népiskola iskolalátogatása is orvoslást igényel. A hiányok orvoslása iránt a királyi tanfelügyelő a folyó hó 6-án megtartott közigazgatási ülésén javaslatait megtette.

+ **Továbbképző tanfolyam.** A belügyminiszter rendeletére a bajai tanitóképezdében az idei iskola szünidőben 50 hallgatóval három hétig tartó tanitói továbbképző tanfolyamot fognak tartani, melyen különösen a magyar nyelv tanitásának módszere fog behatóbb ismertetést nyerni a nemzetiségi iskolákra való tekintettel.

+ **Korpótlék.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a Bácsbodrogvármegye terütén müködő közs. és felekezeti elemi népiskolai tanitók fizetésének és korpótlékainak az 1907. évi XXVII. t. c. értelmében való rendezése céljából az elmult április hónapban 20792 korona, eddigelé tehát összesen 73121 korona évi államsegélyt engedélyezett.

Nyári menetrend

megjelent és kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

Szabadkán, Fő-tér, a Szentháromsággal szemben.

KÖZGAZDASÁG.

** **A vetések állása.** A földmivelésügyi miniszterhez beérkezett tudósitások kedvezőtlen képet nyujtanak a vetések állásáról. Az őszi vetésnek nagyon sokat ártott a rossz időjárás, a vetés fejlődésben elmaradt, a buza satnya, a bokrosodás nem elég magas s néhol sárgul. A hideg, szeles idő amely elég rég óta tart, nem kedvezett a vetésnek, csendes, meleg, napfényes idő kellene, ez még helyre tudná hozni a rossz időjárás kedvezőtlen eredményét, ha azonban hamarosan be nem következik a jó idő, nem a legkedvezőbb kilátással biztat a termés. Bács-, Torontál-, Békés-, Bihar-, Fehérmegyék egyrészében kevésbbé kedvező az őszi vetés, nagyon szép Pestmegyében. A tavasziak szebbek, mint az ősziek és sok helyen már majdnem utolérték az őszi vetést. Az országban a bevetett terület majdnem megközeliti a mult évben bevetett terület nagyságát, alig van két százalék különbség. Mindenütt befejezték a gazdasági munkát. Takarmány és legelő a rossz idő következtében szintén nem kielégitő. A vetett takarmánynemüek valamivel jobbak, répa meglehetős, dohány szép, a gyümölcsfák dusan virágoznak. A tengeri legnagyobb része el van vetve, csupán a Bácskában vetnek még.

A haj, szakáll és bajusz gyors és dús növését elősegitő, a hajhullást, kopaszodást és elkorpásodást meggátoló egyedüli szer az **Illés-féle LILIOM-HAJSZESZ.** Zsiros hajnál a „Liliom-Hajszesz", szárasznál a **„China-Pomádé"** használandó. Hajszesz ára 2 kor. China-pomádé 1 kor. Kapható az egyedüli készitőnél: **ifj. Illés Antal** vörös kereszt gyógyszertárában a főposta átellenében **Szabadkán,** Népbank-palota. 326—9

Törvényesen védve.

Szerkesztői üzenet.

Bajmoki hat lány. Egy lány kérésének is nehéz ellenállni, hát még hatének. A verset alább közöljük, azon reményben, hogy aki elolvassa, az soha még csak gondolni sem fog a versirásra. Ilyen verset május elsején csak hat pajzán lány irhat, meg a modern költő. Wilde Oszkár is megirigyelné:

Május 1-ére.

Május elsején friss levegőre ment hat lány
Mindegyik uzsonnás zacskóval az oldalán.
Utánuk jött a mozdony
Benne ült a kisasszony
Kint állott a folyosón, hogy többet láthasson.

Tervezték, ha utóléri őket a vonat
Vajaskenyeret dobnak be a kisasszonynak
De a vonat elszaladt,
Vajaskenyér ott maradt,
És a hat lány nevetésközt elfogyasztotta.

Később játszadozás közben jól megéheztek.
Láttak közelben egy tanyát oda betértek.
Kértek tejet megkapták
Hozzá félsült „kajganá"t,
Azután vig énekszóval indultak tovább.

Leültek egy árnyas helyre és beszélgettek,
Kisasszonynak örömet mivel szerezzenek.
Végre azt határozták
Ha e nótát dalolják
A kisasszonyt majd nagy nevetésre fakasztják.

(Dallama: Bácsalmási szőllők alja . . .)

Legjobb ez idő szerint a valódi szabadalmazott

„TURUL" peronoszpora permetező,

mely a **kecskeméti** mezőgazdasági kiállitáson aranyéremmel lett kitüntetve,

mert a hord ereje a legmagasabb gyümölcsfákra is fel visz, a szőlő permetezésnél a legfinomabb köd arányban permetez.

Egyedüli elárusitója: BARTEK KÁROLY, rézműves (I. IV. kör, Damjanich-utca 614. sz. a.)

ahol is bármilynemű permetezők javitása pontosan és jutányosan eszközöltetnek. 372—33—12

Építési iroda áthelyezés.

Salga Mátyás épitési irodáját VI. kör, Miklós-utca 25. sz. a. (Teréz-templom mögött) saját házába helyezte át.

383—7—5

Kiadó villa

Palicson,

közvetlen a földmives-iskola igazgatói lak mellett

2 szoba, 2 verenda, konyha, pince stb.

azonnal kiadó.

Bővebbet:

Nagy Ferenc

épitőmester 380—10—5

VI., Halasi-ut 377. sz.

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy fehérnemü mosó- és tisztitó-intézetemet özv. Milkó Mórné-féle házból I. kör, Asztalos-utca 303. sz., Kudlik-féle házba helyeztem át.

Szabadka, 1908 május hó.

Tisztelettel

385—6—5 **Kaich Dezsőné.**

Lapunk kiadóhivatalában

kapható

keresztényszociális röpiratok:

A szociáldemokrácia. Képek a szociáldemokrata szentek életéből. Irta: dr. Nagy János. Kitünően mutatja be azokat a képeket, melyeket a vezér urak rajzoltak egymásról. 1 darab 6 fillér, 10 darab 50 fillér, 100 darab 4 korona.

A keresztény szocializmusról. Irta: Benyács István. Ára 60 fillér.

Mit kell tudnunk. Irta Szalánczy A. Kérdésekben és feleletekben adja a szociálizmus elemi ismereteit és részletes utasitást egyletalakitáshoz. Ára 10 fillér.

Le az álarccal. Irta Haller István. Kérdés- és feleletformában letárgyalja az összes szociáldemokrata hazugságokat, vezéreiknek saját szavait idézve. Ára 20 fillér.

Korunk sebe és a nyomor vámszedői. Irta Huszár Károly. A szociáldemokrata program rövid, csattanós cáfolata és a szociáldemokrata vezérek leleplezése. Ára 30 fill.

Zsidóméreg. Irta Huszár Károly. A Talmud népies ismertetése eredeti idézetekkel. Ára 30 fillér.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz

lapunk kiadóhivatala

Rákóczi-utca 20. szám.

Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek :: közé tartozik a ::

„SZÓIMÁDÁS."

cimü politikai röpirat, mely **első kiadásában 120,000 példányban kelt el,** s most ujabb 15,000 :: példányban jelent meg. ::

A „Szóimádás" ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.

Kapható: kiadóhivatalunkban.

„Gépész"

cimü müszaki lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetitésével, melynek előfizetési ára egész évre 4 korona, félévre 2 korona 10 fillér. A gépész és kazánfütői vizsgára előkészitő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfütői és összes gépészeti vizsgákra előkészitő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.

Gépész kiadóhivatalában:

Szeghalom.

Lapunk kiadóhivatalában kapható:

A FALU SZÉPE.

Angol regény 2 kötetben.

Irta: **M. B. CROKER.** Forditotta: **DUGOVICH IMRE.**

Ára a két kötetnek bérmentes küldéssel 1 korona.

A MI IGAZ HITÜNK.

Irta: **Hiersch Ágoston.**

Ez a munka az óriási német katholikus irodalomban is jelentős helyet vivott ki magának, s Körmöczy Ernő zamatos szép magyar nyelvü forditásban méltó arra, hogy a mi litteraturánkban is tért hóditson. — S mit foglal magában a könyv? Mikor olvassuk, ugy érezzük magunkat, mintha angyal szárnyak emelnének a magasba, a honnan egy pillantással áttekinthetjük mindazt, mi szent hitünkben foglalva van. Méltó, hogy helyt találjon minden katholikus könyvei közt, legyen az ifju vagy felnőtt.

Ára fűzve 40 fillér, egész vászonba kötve 70 fillér.

Megrendelhető:

a Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezetnél Szabadkán.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.